

BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO FINANSIJA/
FINANSIJA I TREZORA

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА
И ТРЕЗОРА

BOSNIA AND HERCEGOVINA
MINISTRY OF FINANCE
AND TREASURY

CENTRALNA/SREDIŠNJA HARMONIZACIJSKA JEDINIČA
ЦЕНТРАЛНА ХАРМОНИЗАЦИЈСКА ЈЕДИНИЦА

ПРАВИЛНИК
ЗА ПРОЦЈЕНУ КВАЛИТЕТА СИСТЕМА
ФИНАНСИЈСКОГ УПРАВЉАЊА И КОНТРОЛЕ
У ИНСТИТУЦИЈАМА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Број: 03-1-02-2-103-2/22
Сарајево, 05.04. 2022. године

На основу члана 61 став (2) Закона о управи („Службени гласник БиХ“ бр. 32/02 и 102/09) и члана 33ф. став (2) тачка а), д), е), ф) и х) Закона о финансирању институција Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“ бр. 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 и 32/13) директор Централне хармонизацијске јединице Министарства финансија и трезора Босне и Херцеговине, *д о н о с и*

ПРАВИЛНИК ЗА ПРОЦЈЕНУ КВАЛИТЕТА СИСТЕМА ФИНАНСИЈСКОГ УПРАВЉАЊА И КОНТРОЛЕ У ИНСТИТУЦИЈАМА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

I УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

(Предмет Правилника)

- (1) Овим правилником уређују се поступци за процјену квалитета и вршење анализа система финансијског управљања и контроле у институцијама Босне и Херцеговине, као и за извјештавање о извршеној процјени од стране Централне хармонизацијске јединице Министарства финансија и трезора БиХ (ЦХЈ МФИТ БиХ).
- (2) Процјена квалитета и вршење анализа система финансијског управљања и контрола спроводи се како би се осигурало да руководство институција:
 - а) пружа подршку активностима унапређења интерних контрола,
 - б) осигурава јачање интерних контрола кроз подршку спровођењу мјера за ублажавање ризика,
 - с) има одговорност за све аспекте управљања и доношења одлука, од планирања до извјештавања, од делегирања до контроле, осигурања усклађености пословања са законима, осталим прописима и интерним процедурама, те за усмјереност пословања на резултате,
 - д) обавља самопроцјену система финансијског управљања и контрола и,
 - е) доставља поуздане извјештаје о самопроцјени финансијског управљања и контрола.
- (2) Процјена квалитета и вршење анализа је саставни дио спровођења система финансијског управљања и контроле у институцијама БиХ ради његовог развоја, а у циљу пружања јавних услуга што је могуће једноставније, брже и јефтиније уз обезбјеђење одговарајућег нивоа квалитета и у складу са законом.

Члан 2.

(Обавезници примјене Правилника)

- (1) Правилник примјењује ЦХЈ МФИТ БиХ у сврху процјене система финансијског управљања и контроле у складу са надлежностима прописаним чланом 33ф. став 2. тачка д) Закона о финансирању институција БиХ.

- (2) Одредбе овог правилника односе се и на руководиоце институција БиХ који су одговорни за успостављање и функционисање система финансијског управљања и контроле и управљање ризицима.

II Овлашћења и обавезе страна укључених у процјену квалитета система финансијског управљања и контроле

Члан 3.

(Одговорности руководиоца институције)

- (1) Руководилац институције обавезан је да обезбиједи:
- a) редовну процјену ризика, идентификовање и праћење високих ризика, спровођење мјера за смањење високих ризика, стално праћење адекватности интерних контрола и обезбјеђење потребних ресурса за њихово ефикасно обављање и ажурирање података у PIFC апликацији,
 - b) вршење самопроцјене о финансијском управљању и контроли у складу са инструкцијама ЦХЈ МФИТ БиХ и документирање резултата самопроцјене у PIFC апликацији,
 - c) делегирање овлашћења и одговорности за успостављање адекватног система финансијског управљања и контроле на руководиоце организационих јединица,
 - d) достављање нумеричких података из Финансијског плана и Извјештаја о кључним индикаторима успјешности за јавна предузећа БиХ у складу са чланом 2. став 1. тачка aa) Закона о финансирању институција БиХ и према инструкцијама ЦХЈ МФИТ БиХ,
 - e) сарадњу са ЦХЈ МФИТ БиХ у смислу достављања информација и додатних појашњења у вези са поступком процјене квалитета и вршења анализе финансијског управљања и контроле.

Члан 4.

(Одговорности ЦХЈ МФИТ БиХ)

- (1) ЦХЈ МФИТ БиХ надлежна је за процјену квалитета и анализе система финансијског управљања и контроле што укључује процјене:
- a) адекватности спровођења процеса управљања ризицима,
 - b) усклађености и досљедности самопроцјене финансијског управљања и контрола,
 - c) адекватности финансијског управљања и контроле кроз примјену стандарда и поступака у свим компонентама COSO оквира,
 - d) укупне поузданости достављених информација у годишњем извјештају о финансијском управљању и контроли.
- (2) За спровођење активности праћења и процјене квалитета система финансијског управљања и контроле ЦХЈ МФИТ БиХ:
- a) доноси образац упитника за годишњу самопроцјену система финансијског управљања и контроле и упутство за попуњавање,

- b) доноси образац упитника за појединачну процјену квалитета система финансијског управљања и контроле с подручјима и критеријима процјене,
- c) сачињава годишњи план за појединачне процјене квалитета система финансијског управљања и контроле,
- d) обавља појединачне процјене квалитета система финансијског управљања и контроле,
- e) извјештава Савјет министара БиХ о резултатима спроведених процјена квалитета система финансијског управљања и контрола у оквиру годишњег консолидованог извјештаја о систему финансијског управљања и контроле у институцијама БиХ.

III Поступак процјене квалитета финансијског управљања и контроле

Члан 5.

(Врсте и начини процјене квалитета система финансијског управљања и контроле)

- (1) ЦХЈ МФИТ БиХ обавља годишњу и појединачну процјену квалитета система финансијског управљања и контрола.
- (2) Годишњу процјену квалитета система финансијског управљања и контрола ЦХЈ МФИТ БиХ проводи на основу годишњих извјештаја институција БиХ о обављеној самопроцјени система финансијског управљања и контрола које институције достављају ЦХЈ МФИТ БиХ.
- (3) Појединачну процјену система финансијског управљања и контроле ЦХЈ МФИТ БиХ обавља увидом у податке из упитника за процјену квалитета система финансијског управљања и контроле, увидом у годишње извјештаје о систему финансијског управљања и контроле, увидом у податке о пословним процесима и ризицима доступне кроз ПИФЦ апликацију и обављањем интервјуа с особама одговорним за унапређење финансијског управљања и контроле у институцијама БиХ ради процјене вјеродостојности података у обрасцима упитника о самопроцјени и појединачној процјени квалитета финансијског управљања и контроле.

Члан 6.

(Циљеви процјене квалитета система финансијског управљања и контрола)

Општи циљеви процјене система финансијског управљања и контроле су:

- a) идентификовати праксу и утврдити приоритете за унапређења система финансијског управљања и контроле,
- b) пратити ефикасност процеса управљања ризицима и примјене интерних контрола,
- c) давати препоруке и смјернице за унапређење система финансијског управљања и контроле,
- d) пратити реализацију мјера из годишњих акционих планова за реализацију стратегије из области јавних интерних финансијских контрола,
- e) извјештавање Савјета министара БиХ о стању, напретку и планираним мјерама за унапређење система финансијског управљања и контроле у институцијама БиХ.

Члан 7.

(Годишњи план појединачних процјена система финансијског управљања и контроле)

- (1) Годишњи план за процјену квалитета система финансијског управљања и контроле доноси директор ЦХЈ МФИТ БиХ до 31.03. текуће године.
- (2) Годишњи план за процјену квалитета система финансијског управљања и контроле садржи циљеве процјене, индикаторе, одговорна лица, начин спровођења процјене и попис институција одабраних за процјене квалитета система финансијског управљања и контроле.
- (3) Директор ЦХЈ МФИТ БиХ, у случају потребе, може донијети измјене и допуне Плана током године.
- (4) Годишњи план за процјену квалитета система финансијског управљања и контроле објављује се на веб страници Централне хармонизацијске јединице Министарства финансија и трезора БиХ, а ЦХЈ МФИТ БиХ је дужна писаним путем обавијестити институције код којих ће се вршити процјена квалитета система финансијског управљања и контроле у текућој години.

Члан 8.

(Критеријуми за одабир институција за појединачну процјену система финансијског управљања и контрола)

- (1) Институције код којих ће ЦХЈ МФИТ БиХ вршити појединачну процјену квалитета система финансијског управљања и контрола бирају се према сљедећим критеријумима:
 - а) Идентификовани и процијењени резидуални ризици утврђени у Регистру ризика у управљању јавним финансијама, јавним набавкама, управљању људским ресурсима, правним пословима, информационим технологијама и специфичним пословним процесима институције,
 - б) Идентификовани и процијењени ризици у обављању послова и пружању јавних услуга упоређено са расположивим буџетом, бројем запослених, вриједности имовине и ИТ системима,
 - с) Информације о слабостима у системима финансијског управљања и контроле садржане у годишњим извјештајима о систему финансијског управљања и контроле и ревизорским извјештајима или другим изворима.

Члан 9.

(Захтјев руководиоца институције за обављање појединачне процјене система финансијског управљања и контроле)

- (1) ЦХЈ МФИТ БиХ може обавити појединачну процјену квалитета система финансијског управљања и контрола и на основу захтјева руководиоца институције.
- (2) ЦХЈ МФИТ БиХ ће о могућој реализацији захтјева руководиоца институције одлучивати на основу расположивих капацитета и утврђеног годишњег плана спровођења појединачних процјена квалитета финансијског управљања и контроле.

Члан 10.
(Подручја и скала за појединачну процјену система финансијског управљања и контрола)

(1) Појединачна процјена система финансијског управљања и контрола заснива се на процјени пет (5) компоненти ЦОСО оквира, а процјена се врши по скали од пет (5) степени развоја.

(2) Подручја појединачне процјене система финансијског управљања и контроле су компоненте система интерних контрола (ЦОСО) и принципи унутар сваке од компоненти како слиједи:

а) Контролно окружење – процјена примјене принципа:

Принцип 1: Институција показује преданост интегритету и етичким вриједностима

Принцип 2: Надзорно тијело показује независност и обавља надзорну дужност

Принцип 3: Управа успоставља структуре, линије извјештавања, овлашћења и одговорности

Принцип 4: Институција показује преданост компетенцији

Принцип 5: Институција додјељује одговорности

б) Управљање ризицима – процјена примјене принципа:

Принцип 6: Одређивање прикладних циљева

Принцип 7: Идентификација и анализа ризика

Принцип 8: Процјена ризика од преваре

Принцип 9: Идентификација и анализа значајних промјена

ц) Контролне активности – процјена примјене принципа:

Принцип 10: Одабир и развој контролних активности

Принцип 11: Одабир и развој општих активности контролне технологије

Принцип 12: Увођење контролних активности кроз политике и поступке

д) Информације и комуникације – процјена примјене принципа:

Принцип 13: Добивање, стварање и коришћење релевантних, квалитетних информација

Принцип 14: Интерна комуникација

Принцип 15: Екстерна комуникација

е) Праћење и процјена – процјена примјене принципа:

Принцип 16: Одабир, развој и спровођење континуираних и/или засебних евалуација

Принцип 17: Процјене и саопштавање недостатака

(3) Пет (5) степени развоја на скали за појединачну процјену система финансијског управљања и контрола су:

а) Основно - руководство и особље су свјесни и разумију захтјеве за одржавање релативно функционалних интерних контрола.

б) У развоју - руководство има планове за имплементацију финансијског управљања и контрола чија је реализација у току.

с) Успостављено - руководство је имплементирало финансијско управљање и контроле у свим кључним областима.

д) Интегрисано – руководство је омогућило уграђивање интерних контрола у пословне процесе, интерне контроле су дио свакодневног пословања и унапређују пословање институције.

- е) Оптимизовано - руководство и особље су успоставили високу способност предвиђања високих ризика и спровођења интерних контрола за ублажавање.
- (4) Појединачна процјена квалитета система финансијског управљања и контрола спроводи се по подручјима из става 2. овог члана, а на основу података из упитника за процјену квалитета система финансијског управљања и контроле, података из упитника о самопроцјени, анализе података о ризицима и контролама унесеним у PIFC апликацију, разговора са руководством и запосленима ради додатних појашњења, увида у документацију (интерни и екстерни извјештаји) и других материјала/извора информација који се процијене потребним.
- (5) Степен развоја система финансијског управљања и контроле процјењује се избором степена са скале из става 3. овог члана, чија већина описа одговара стварној ситуацији у институцији процијењеној на основу одговарајућих доказа и образложења (прегледаних докумената, интерних и екстерних извјештаја, обављених разговора са руководством и запосленима и слично).
- (6) ЦХЈ МФИТ БиХ, према потреби, допуњава питања по подручјима процјене у дијелу садржаја и детаља којима се доказују одговори како би се могла спровести непристрасна процјена.

Члан 11.

(Лица које обављају појединачну процјену система финансијског управљања и контроле)

- (1) Појединачну процјену система финансијског управљања и контроле врше запослени у Одсјеку за развој финансијског управљања и контроле у институцијама Босне и Херцеговине у ЦХЈ МФИТ БиХ које одлуком именује директор ЦХЈ МФИТ БиХ.
- (2) Лица именована за обављање појединачне процјене квалитета система финансијског управљања и контроле морају добро познавати:
- а) међународни ЦОСО оквир и стандарде интерних контрола;
 - б) прописе који уређују финансијско управљање и контроле у институцијама БиХ;
 - ц) рјешења и алате у PIFC апликацији;
 - д) праксу у подручју примјене финансијског управљања и контроле у институцијама БиХ.
- (3) Лица која обављају појединачну процјену квалитета система финансијског управљања и контроле потписују изјаву о повјерљивости података и информација којима располажу током обављања сваке појединачне процјене.

Члан 12.

(Писано обавјештење о обављању појединачне процјене система финансијског управљања и контроле)

- (1) ЦХЈ МФИТ БиХ доставља писано обавјештење руководиоцу институције о спровођењу планиране процјене квалитета система финансијског управљања и контроле у року од најмање петнаест радних дана прије датума предвиђеног за почетак обављања процјене квалитета система финансијског управљања и контроле.

- (2) Писано обавјештење укључује одлуку о именовану лица за обављање процјене квалитета система финансијског управљања и контроле и потписане изјаве о повјерљивости података и информација.
- (3) Руководилац институције обавезан је лицима која обављају процјену квалитета система финансијског управљања и контроле обезбиједити услове за несметано обављање процјене.

Члан 13.

(Преглед информација, документације и разговори)

- (1) Обављање појединачне процјене квалитета система финансијског управљања и контроле укључује преглед информација које је институција унијела у PIFC апликацију, преглед документације, обављање разговора са руководством и запосленицима у институцији и тражење додатних појашњења ако постоји потреба за тим.
- (2) Преглед документације обухвата преглед интерних аката у вези са успостављањем финансијског управљања и контроле, процјеном ризика и праћењем ризика, те осталих евиденција које процијени значајним особље која обавља процјену квалитета система финансијског управљања и контроле .

Члан 14.

(Структура извјештаја о обављеној појединачној процјени система финансијског управљања и контроле)

- (1) Извјештај о обављеној појединачној процјени система финансијског управљања и контроле по подручјима процјене из члана 10. става 2. овог правилника, садржи:
 - а) процјену степена развоја по подручјима процјене,
 - б) најзначајнија запажања по подручјима процјене,
 - ц) препоруке за унапређење по подручјима процјене
 - д) опћу процјену степена развоја система финансијског управљања и контроле,
 - е) препоруке за развој капацитета за јачање интерних контрола,
 - ф) прилоге у којима је документована спроведена појединачна процјена.

Члан 15.

(Рокови за израду и доставу извјештаја о обављеној појединачној процјени система финансијског управљања и контрола)

- (1) Лица која су обавила појединачну процјену квалитета система финансијског управљања и контроле обавезне су у року од петнаест радних дана од дана завршетка процјене квалитета израдити и руководиоцу институције доставити извјештај са препорукама за унапређење система финансијског управљања и контроле.
- (2) Руководилац институције може доставити ЦХЈ МФиТ БиХ коментаре на извјештај о спроведеној процјени квалитета система финансијског управљања и контроле ако сматра да су приликом процјене и састављања извјештаја учињене материјалне погрешке.

- (3) Извјештај о извршеној процјени квалитета система финансијског управљања и контроле потписују особе које су вршиле процјену и директор ЦХЈ МФиТ БиХ, који потписом потврђује да одобрава извјештај.

Члан 16.

(Поступање по препорукама из обављених појединачних процјена система финансијског управљања и контроле)

- (1) За реализацију препорука из извјештаја о спроведеној процјени квалитета система финансијског управљања и контроле одговоран је руководилац институције у складу са Законом о финансирању институција БиХ, Смјерницама за управљачку одговорност у институцијама БиХ и Смјерницама за управљање ризицима у институцијама БиХ – Верзија 2.
- (2) Руководилац институције задужиће руководиоце на нижим нивоима управљања да предузму мјере за спровођење законских захтјева и обезбиједи јачање капацитета за финансијско управљање и контроле у складу са препорукама.
- (3) Подузете мјере и њихов утицај треба евидентирати путем одговарајућих модула у PIFC апликацији и обрасца годишњег извјештаја о систему финансијског управљања и контроле у институцијама БиХ.
- (4) ЦХЈ МФиТ БиХ прати поступање по препорукама путем годишњег извјештаја о финансијском управљању и контроли институције.
- (5) ЦХЈ МФиТ БиХ о спроведеним процјенама квалитета система финансијског управљања и контроле, резултатима и препорукама за унапређење система финансијског управљања и контроле у институцијама БиХ извјештава Савјет министара БиХ у оквиру Годишњег консолидованог извјештаја о финансијском управљању и контроли.

IV ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 17.

(Облик и садржај радне документације)

- (1) Директор ЦХЈ МФиТ БиХ прописује облик и садржај:
- критеријума и скале за појединачну процјену система финансијског управљања и контроле,
 - типског обрасца изјаве о повјерљивости података за особље Централне хармонизацијске јединице које спроводи процјену система финансијског управљања и контроле,
 - типског обрасца извјештаја о обављеној процјени система финансијског управљања и контроле.
- (2) Документи из става 1. овога члана налазе се у прилогу овог Правилника.

Члан 18.
(Ступање на снагу)

- (1) Овај правилник биће објављен на веб страници ЦХЈ МФИТ БиХ.
- (2) Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања Одлуке о доношењу „Правилника за процјену квалитета система финансијског управљања и контроле у институцијама БиХ“ у „Службеном гласнику БиХ“.

Прилози:

ПРИЛОГ 1 – Подручја и скала за процјену квалитета система финансијског управљања и контрола

ПРИЛОГ 2 – Изјава о повјерљивости за особље које обавља процјену квалитета система финансијског управљања и контрола

ПРИЛОГ 3 – Типски образац извјештаја о обављеној процјени квалитета система финансијског управљања и контрола